

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 25/21
V Luxemburgu 25. februára 2021

Návrhy generálneho advokáta v spojených veciach C-804/18
IX/WABE eV a C-341/19 MH Müller Handels GmbH/MJ

Generálny advokát Rantos zastáva názor, že zamestnávateľ môže v rámci svojej politiky neutrality rozhodnúť, že jeho zamestnanci môžu nosiť malé náboženské symboly

Vec C-804/18: WABE, nemecké verejnoprávne združenie prevádzkuje materské školy. Deklaruje, že je nestranné a nezávislé od akéhokoľvek vierovyznania. IX je špecializovaná pedagogička a pracuje pre WABE od 1. júla 2014. IX sa hlási k moslimskému vierovyznaniu a začiatkom roka 2016 sa rozhodla nosiť moslimskú šatku, a to aj na pracovisku. Od októbra 2016 do mája 2018 bola na rodičovskej dovolenke.

V marci 2018 WABE prijalo pracovné pokyny o dodržiavaní zásady neutrality. Tieto pokyny zamestnancom zakazujú, aby na pracovisku nosili viditeľné znaky ich politického, filozofického a náboženského presvedčenia. Ide najmä o kresťanský kríž, moslimskú šatku a židovskú jarmulku. Dodržiavanie zásady neutrality sa nevzťahuje na zamestnancov WABE, ktorí pracujú v sídle podniku, keďže nie sú v kontakte s klientmi.

IX, ktorá bola oboznámená s pokynmi prijatými WABE, si odmietla zložiť šatku, v dôsledku čoho bola viackrát upozornená a následne dočasne uvoľnená z práce.

Zamestnankyňa napadla rozhodnutie WABE na Arbeitsgericht Hamburg (Pracovný súd Hamburg, Nemecko).

Vec C-341/19: spoločnosť MH Müller Handels prevádzkuje v Nemecku sieť drogerií. MJ, ktorá sa hlási k moslimskému vierovyznaniu, je zamestnaná v tomto podniku od roku 2002 ako asistentka predaja a pokladníčka. MJ po svojom návrate z rodičovskej dovolenky v roku 2014 nosila islamskú šatku, hoci predtým ju nenosila. Keďže si na pracovisku odmietla šatku zložiť, v júli 2016 dostala od svojho zamestnávateľa pokyn, aby sa na pracovisko dostavila bez nápadných rozmerných symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia.

MJ spochybňuje rozhodnutie svojho zamestnávateľa, ktorý sa preto obrátil na Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd, Nemecko) s návrhom zamietnuť žalobu, ktorú podala MJ.

Oba sudy sa Súdneho dvora pýtajú, či sú tieto podnikové pravidlá v súlade so smernicou o rovnosti zaobchádzania v zamestnaní a povolani¹.

V týchto návrhoch z dnešného dňa generálny advokát Athanasios Rantos najskôr pripomína, že v smernici sa pod „rovnosťou zaobchádzania“ rozumie neexistencia akejkoľvek priamej lebo nepriamej diskriminácie okrem iného na základe náboženstva. S odkazom na judikatúru Súdneho dvora vo veciach G4S Secure Solutions² a Bougnaoui³ zastáva názor, že **zákaz nosenia akýchkoľvek viditeľných symbolov** politického, filozofického alebo **náboženského**

¹ Smernica Rady 200/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).

² Rozsudok zo 14. marca 2017, G4S Secure Solutions, [C-157/15](#), pozri aj tlačové komuniké č. [30/17](#).

³ Rozsudok zo 14. marca 2017, Bougnaoui a ADDH, [C-188/15](#), pozri aj tlačové komuniké č. [30/17](#).

presvedčenia na pracovisku, ktorý vyplýva z vnútorného predpisu súkromného podniku, nepredstavuje priamu diskrimináciu zamestnancov, ktorí v dôsledku náboženských príkazov zahaľovania sa dodržia určité pravidlá obliekania, na základe náboženstva alebo viery.

Generálny advokát ďalej skúma otázku, či je v súlade s právom Únie, ak v rámci politiky neutrality podniku jeho vnútorný predpis zakazuje nosenie nápadných rozmerných symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku.

Súdny dvor sa vo svojom rozsudku G4S Secure Solutions odvolával na *viditeľné* nosenie *akýchkoľvek* symbolov náboženského presvedčenia na pracovisku. Zastával názor, že zákaz nosenia týchto symbolov je spôsobilý zabezpečiť riadne uplatnenie politiky neutrality podniku pod podmienkou, že táto politika je skutočne sledovaná koherentným a systematickým spôsobom. Súdny dvor ešte nerozhodoval o zákaze nosenia *nápadných rozmerných symbolov*.

Generálny advokát uvádza, že táto otázka súvisí s overením, či je vhodné *viditeľné* nosenie *malých* symbolov. V tomto ohľade zastáva názor, **že prístup politickej, filozofickej alebo náboženskej neutrality, ktorý uplatňuje zamestnávateľ vo svojich vzťahoch s klientmi, nie je nezlučiteľný so situáciou, keď jeho zamestnanci nosia na pracovisku malé, inak povedané decentné symboly bez ohľadu na to, či sú viditeľné, ktoré si človek na prvý pohľad nevšimne.**

Podľa generálneho advokáta nie je úlohou Súdneho dvora, aby poskytoval definíciu pojmu „malý“, keďže určitú úlohu môžu zohrávať okolnosti nosenia tohto symbolu. Zastáva však názor, že islamská šatka nie je malým náboženským symbolom. Prináleží teda vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal situáciu v konkrétnom prípade.

Generálny advokát zastáva názor, že ak je zákaz nosenia akýchkoľvek viditeľných symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku prípustný, zamestnávateľ je v rámci slobody podnikania tiež oprávnený zakázať len nosenie nápadných rozmerných symbolov takého presvedčenia.

Generálny advokát dospel k záveru, že **vnútorný predpis súkromného podniku, ktorý v rámci politiky neutrality zakazuje len nosenie nápadných rozmerných symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku, môže byť odôvodnený.** Takáto zakazujúca politika sa teda musí uplatňovať koherentným a systematickým spôsobom, čo musí overiť vnútroštátny súd.

Generálny advokát napokon skúma otázku, či členské štáty môžu uplatniť vnútroštátne predpisy, ktoré chránia slobodu náboženského vyznania, pri skúmaní pokynu založeného na vnútornom predpise podniku týkajúcom sa zákazu nosenia symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku. Z nemeckých ústavných predpisov totiž vyplýva, že snaha zamestnávateľa o uplatňovanie politiky náboženskej neutrality vo vzťahu k jeho klientom je v zásade oprávnená len v prípade, ak mu neexistencia tejto neutrality spôsobuje ekonomickú ujmu.

Generálny advokát zastáva názor, že je potrebné zohľadniť rozmanitosť prístupov členských štátov, pokiaľ ide o ochranu slobody náboženského vyznania. Podľa neho nemecké vnútroštátne predpisy neodporujú smernici, pokiaľ ide o rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani. Nezakazujú totiž, aby zamestnávateľ uplatňoval prístup politickej, filozofickej alebo náboženskej neutrality, ale stanovujú len doplňujúcu požiadavku týkajúcu sa uplatňovania tohto prístupu, ktorá súvisí s existenciou dostatočne konkrétnej hrozby ekonomickej ujmy pre zamestnávateľa alebo dotknutú tretiu osobu.

V dôsledku toho generálny advokát vyvodzuje záver, že **vnútroštátny súd pri skúmaní pokynu založeného na vnútornom predpise súkromného podniku týkajúcom sa zákazu nosenia symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku môže uplatniť vnútroštátne ústavné predpisy, ktoré chránia slobodu náboženského vyznania.**

Tieto predpisy však nesmú porušovať zásadu zákazu diskriminácie stanovenú v smernici, čo musí overiť vnútroštátny súd.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106